

**RADA
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 13 maja 2009 r. (18.05)
(OR. en)**

9845/09

**EDUC 88
SOC 324
MI 202
COMPET 266**

WYNIK PRAC

Posiedzenie: Rada
W dniu: 11–12 maja 2009 r.

Nr poprz. dok.: 8948/09 EDUC 69 SOC 268 MI 202 COMPET 225 + COR 1

Nr wniosku Kom.: 17535/08 EDUC 291 SOC 806 MI 568 COMPET 589

Dotyczy: Konkluzje Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy
w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”)

Delegacje otrzymują w załączeniu tekst wyżej wymienionych konkluzji; jest on wynikiem posiedzenia Rady ds. Edukacji, Młodzieży i Kultury obradującej w dniach 11–12 maja 2009 r.

KONKLUZJE RADY

z dnia 12 maja 2009 r.

**w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia
(„ET 2020”)**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

PRZYPOMINAJĄC,

że w marcu 2002 roku w Barcelonie Rada Europejska zatwierdziła program prac „Edukacja i szkolenie 2010” i tym sposobem – w ramach strategii lizbońskiej – po raz pierwszy stworzyła solidne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia, opierając ją na wspólnych celach i wyznaczając jej za główne zadanie pomoc w doskonaleniu krajowych systemów kształcenia i szkolenia dzięki uzupełniającym narzędziom europejskim, uczeniu się od siebie nawzajem i wymianie dobrych wzorców w drodze otwartej metody koordynacji;

i UZNAJĄC,

że współpraca w ramach wspomnianego programu, w tym proces kopenhaski i inicjatywy podejmowane w kontekście procesu bolońskiego, doprowadziły do znacznych postępów – zwłaszcza pomogły reformować na szczeblu krajowym proces uczenia się przez całe życie, unowocześniać szkolnictwo wyższe oraz opracowywać wspólne europejskie instrumenty promujące jakość, przejrzystość i mobilność; jeżeli jednak Europa chce się stać najbardziej konkurencyjną i dynamiczną światową gospodarką opartą na wiedzy, wciąż ma przed sobą istotne wyzwania;

PODKREŚLA, że

1. Kształcenie i szkolenie mogą w zasadniczy sposób pomóc Europie i jej obywatelom sprostać licznym obecnym i nadchodzącym wyzwaniom społeczno-gospodarczym, demograficznym, środowiskowym i technologicznym.
2. Skuteczne inwestowanie w kapitał ludzki w ramach systemów kształcenia i szkolenia to – wraz z promowaniem samorealizacji, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej – jeden z zasadniczych elementów europejskiej strategii mającej skutkować – jak zakłada proces lizboński – wysokim poziomem trwałego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia opartych na wiedzy.

UZNAJE, że

1. Szanując europejską różnorodność i wynikające z niej wyjątkowe szanse oraz w pełni respektując odpowiedzialność państw członkowskich za własne systemy edukacji, uaktualnione strategiczne ramy europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia – oparte na osiągnięciach programu prac „Edukacja i szkolenie 2010” – mogą jeszcze bardziej zwiększyć skuteczność tej współpracy, przynieść systemom kształcenia i szkolenia państw członkowskich trwałe korzyści i zapewnić im stałe wsparcie do roku 2020.
2. Kształcenie i szkolenie znacznie przyczyniły się do realizacji długoterminowych celów przewidzianych w strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dlatego oczekując na dalszy rozwój procesu lizbońskiego, należy się starać, by kształcenie i szkolenie pozostały nierozłącznie związane z tą ogólną strategią. Bardzo ważne jest także, by ramy współpracy europejskiej pozostały dostatecznie elastyczne i umożliwiały reakcję zarówno na obecne, jak i na przyszłe wyzwania, w tym te, które wynikną z nowej strategii na okres po roku 2010.

Z ZAINTERESOWANIEM PRZYJMUJE

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Aktualizacja strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia”¹;

ZGADZA SIĘ, że:

1. W okresie do roku 2020 podstawowym założeniem współpracy europejskiej powinna być pomoc w dalszym rozwijaniu systemów kształcenia i szkolenia w państwach członkowskich, tak by systemy te zapewniały osiągnięcie następujących celów:
 - a) realizacji osobistej, społecznej i zawodowej wszystkich obywateli;
 - b) trwałej koniunktury gospodarczej i szans na zatrudnienie, a jednocześnie by promowały wartości demokratyczne, spójność społeczną, aktywność obywatelską i dialog międzykulturowy.
2. Cele te należy postrzegać w perspektywie globalnej. Państwa członkowskie uznają, że otwartość na świat jest ważnym wymogiem, od którego zależą światowy rozwój i dobrobyt i który – stwarzając doskonałe i atrakcyjne szanse w zakresie kształcenia, szkolenia i badań – pomoże Unii Europejskiej osiągnąć założony cel, czyli stać się wiodącą w świecie gospodarką opartą na wiedzy.
3. Europejska współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia w okresie do roku 2020 powinna opierać się na strategicznych ramach obejmujących całość systemów kształcenia i szkolenia i powinna mieć na względzie proces uczenia się przez całe życie. Uczenie się przez całe życie należy uznać za kluczową zasadę leżącą u podstaw całych ram współpracy, które mają objąć uczenie się we wszystkich kontekstach – formalnym, pozaformalnym i nieformalnym – i na wszystkich poziomach: od edukacji elementarnej przez naukę szkolną po szkolnictwo wyższe, kształcenie i szkolenie zawodowe oraz uczenie się dorosłych.

¹ Dok. 17535/08 + ADD 1 + ADD 2.

Konkretnie ramy współpracy należy nakierować na cztery poniższe cele strategiczne (szczegółowo objaśnione poniżej):

1. Realizacja koncepcji uczenia się przez całe życie i mobilności;
 2. Poprawa jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia;
 3. Promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej;
 4. Zwiększanie kreatywności i innowacyjności, w tym przedsiębiorczości, na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia.
4. Istotną pomocą w kształtowaniu polityki opartej na uzyskanych danych jest okresowe monitorowanie postępów w realizacji wyznaczonego celu. Nakreślonym powyżej celom strategicznym powinny więc w latach 2010–2020 towarzyszyć wskaźniki i poziomy referencyjne wyznaczające średni europejski wynik („europejskie poziomy odniesienia”), przedstawione w załączniku I do niniejszego dokumentu. Poziomy te, oparte na dotychczasowych poziomach odniesienia, pomogą zmierzyć na szczeblu europejskim ogólne postępy i zaprezentować osiągnięcia.

■ **Cel strategiczny 1: Realizacja koncepcji uczenia się przez całe życie i mobilności**

Wyzwania wynikające ze zmian demograficznych oraz konieczność regularnego uaktualniania i rozwijania umiejętności stosownie do zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej stwarzają potrzebę takiego podejścia do uczenia się, które będzie uwzględniać całe życie, oraz takich systemów kształcenia i szkolenia, które będą lepiej reagować na zmiany i bardziej otworzą się na świat zewnętrzny. Choć w dziedzinie uczenia się przez całe życie mogą powstać nowe inicjatywy, które odzwierciedlą przyszłe wyzwania, wciąż niezbędne są dalsze postępy w realizacji inicjatyw bieżących, zwłaszcza we wdrażaniu spójnych i całościowych strategii uczenia się przez całe życie. Potrzeba zwłaszcza starań, by wypracować krajowe ramy kwalifikacji oparte na stosownych efektach uczenia się i powiązane z europejskimi ramami kwalifikacji; by stworzyć elastyczniejsze ścieżki edukacyjne, w tym usprawnić przechodzenie do innych sektorów kształcenia i szkolenia; by zapewnić większą otwartość na uczenie się pozaformalne i nieformalne oraz by zwiększyć przejrzystość i uznawanie efektów uczenia się. Potrzeba także dalszych starań, by promować uczenie się dorosłych, podnieść jakość systemów poradnictwa i ogólnie uatrakcyjnić uczenie się, m.in. dzięki wypracowaniu jego nowych form i wykorzystaniu nowych technik nauczania i uczenia się.

Zasadniczym elementem uczenia się przez całe życie oraz ważnym sposobem zwiększania szans obywateli na rynku pracy i ich zdolności adaptacyjnych jest mobilność osób uczących się, nauczycieli i osób szkolących nauczycieli, którą należy stopniowo poszerzać, tak by okresy nauki za granicą – zarówno w Europie, jak i na świecie – stały się regułą, nie wyjątkiem. Czyniąc to, należy stosować zasady ustanowione w Europejskiej karcie na rzecz jakości mobilności. Będzie to wymagało wznowienia wysiłków ze strony wszystkich zainteresowanych, na przykład zapewnienia odpowiednich środków finansowych.

■ **Cel strategiczny 2: Poprawa jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia**

Dla sukcesu Europy i zwiększania szans obywateli na rynku pracy kluczowe są systemy kształcenia i szkolenia cechujące się wysoką jakością i zapewniające zarazem skuteczność i równość. Najważniejsze zadanie to dbać o powszechne nabywanie kompetencji kluczowych, a jednocześnie dążyć – na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia – do wybitnych wyników i atrakcyjności, które pozwolą Europie zachować silną pozycję w świecie. Aby tego dokonać i aby wyniki były trwałe, należy poświęcić większą uwagę podnoszeniu poziomu umiejętności podstawowych, takich jak umiejętność czytania, pisanie i liczenia, zwiększaniu atrakcyjności matematyki, nauk przyrodniczych oraz nauk technicznych, a także poszerzaniu kompetencji językowych. Jednocześnie należy zadbać o wysoką jakość nauczania, o odpowiednie kształcenie nauczycieli i stały rozwój zawodowy nauczycieli i szkoleniowców, a także zwiększyć atrakcyjność zawodu nauczyciela. Ważne jest także, by udoskonalić zarządzanie i kierowanie instytucjami edukacyjnymi i szkoleniowymi oraz opracować skuteczny system zapewniania jakości. Wysoką jakość można uzyskać wyłącznie dzięki skutecznemu i zrównoważonemu wykorzystaniu zasobów – w odpowiednim przypadku publicznych lub prywatnych – oraz promowaniu w kształceniu i szkoleniu polityki i praktyki opartych na uzyskanych danych.

■ **Cel strategiczny 3: Promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej**

Polityka w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna dać wszystkim obywatelom – niezależnie od ich sytuacji osobistej czy społeczno-ekonomicznej – możliwość nabywania, uaktualniania i rozwijania przez całe życie umiejętności zawodowych i kompetencji kluczowych zwiększających szanse na rynku pracy; powinna także sprzyjać kontynuowaniu uczenia się oraz rozwijaniu aktywności obywatelskiej i dialogu międzykulturowego. Nierównemu dostępowi do edukacji należy przeciwdziałać, zapewniając wysokiej jakości edukację elementarną i ukierunkowane wsparcie oraz promując edukację integracyjną. Systemy kształcenia i szkolenia powinny dbać o to, by wszystkie osoby uczące się, w tym osoby w niekorzystnej sytuacji, osoby o szczególnych potrzebach oraz migranci, uczestniczyły do końca w procesie kształcenia, także – w stosownych przypadkach – dzięki edukacji drugiej szansy i bardziej zindywidualizowanym sposobom uczenia się. Droga kształcenia należy upowszechniać kompetencje międzykulturowe, wartości demokratyczne oraz szacunek dla praw podstawowych i środowiska, a także zwalczać wszelkie formy dyskryminacji, a tym samym rozwijać u młodzieży umiejętność pozytywnego komunikowania się z rówieśnikami z różnych środowisk.

■ **Cel strategiczny 4: Zwiększanie kreatywności i innowacyjności, w tym przedsiębiorczości, na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia**

Kreatywność nie tylko sprzyja samorealizacji, lecz także jest podstawowym źródłem innowacyjności, ta zaś jest uznawana za jedną z głównych sił napędowych zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Kreatywność i innowacyjność są kluczowe dla rozwoju przedsiębiorstw i dla światowej konkurencyjności Europy. Pierwszym zadaniem jest promowanie nabywania przez wszystkich obywateli przekrojowych kompetencji kluczowych, takich jak kompetencje informatyczne, zdolność uczenia się, inicjatywa, przedsiębiorczość oraz świadomość kulturalna. Drugim zadaniem jest zadbanie, by w pełni działał trójkąt wiedzy: edukacja – badania – innowacje. Partnerstwo między światem biznesu a różnymi sektorami kształcenia, szkolenia i badań na ich różnych poziomach może pomóc lepiej skoncentrować się na umiejętnościach i kompetencjach potrzebnych na rynku pracy oraz na promowaniu innowacyjności i przedsiębiorczości we wszystkich formach uczenia się. Należy promować szersze wspólnoty edukacyjne, obejmujące przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i inne zainteresowane strony, po to by stworzyć atmosferę sprzyjającą kreatywności, lepszemu godzeniu potrzeb zawodowych ze społecznymi oraz osobistej satysfakcji.

PONADTO ZGADZA SIĘ, że:

1. Starając się osiągnąć wyżej wymienione cele strategiczne, a tym samym skutecznie przyczynić się do krajowych reform, należy w okresie do roku 2020 kierować się następującymi zasadami:
 - a) Europejską współpracę w dziedzinie kształcenia i szkolenia należy wdrażać, mając na względzie proces uczenia się przez całe życie, skutecznie korzystając z otwartej metody koordynacji i wypracowując synergię między różnymi sektorami kształcenia i szkolenia. W ramach otwartej metody koordynacji, w pełni respektującej odpowiedzialność państw członkowskich za własne systemy edukacyjne oraz dobrowolny charakter europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia, należy korzystać z następujących elementów:
 - nakreślonych powyżej czterech strategicznych celów współpracy europejskiej;
 - wspólnych narzędzi odniesienia i podejść;
 - partnerskiego uczenia się i dzielenia najlepszymi wzorcami, w tym rozpowszechniania wyników;
 - okresowego monitorowania postępów i składania sprawozdań;
 - faktów i danych pochodzących od wszystkich stosownych agencji europejskich², sieci europejskich i organizacji międzynarodowych³;
 - pełnego wykorzystania możliwości, jakie dają programy wspólnotowe, zwłaszcza programy z zakresu uczenia się przez całe życie.
 - b) Europejska współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia powinna być stosowna i konkretna. Powinna dawać jasne i widoczne wyniki, które można by regularnie i w sposób usystematyzowany przedstawiać, weryfikować i upowszechniać, a tym samym stworzyć podstawę do stałej oceny i rozwoju.

² Zwłaszcza od Europejskiego Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego i Europejskiej Fundacji Kształcenia.

³ **Jeżeli w tekście występuje odniesienie, bezpośrednie lub pośrednie, do OECD, należy rozumieć, że powinno się zapewnić wszystkim państwom członkowskim prawo uczestnictwa w pracach tej organizacji.**

- c) Ważny element europejskiej współpracy polegającej na stosowaniu otwartej metody koordynacji stanowi proces kopenhaski, którego przedmiotem jest kształcenie i szkolenie zawodowe. Cele i priorytety realizowane w ramach tego procesu powinny się przyczyniać do realizacji celów wyznaczonych w niniejszych ramach współpracy.
- d) Aby wspierać państwa członkowskie w unowocześnianiu szkolnictwa wyższego i rozwijaniu europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, należy starać się o ścisłą synergię działań z działaniami podejmowanymi w ramach procesu bolońskiego, zwłaszcza jeżeli chodzi o instrumenty służące zapewnianiu jakości, uznawaniu efektów uczenia się, mobilności i przejrzystości.
- e) Realizując inicjatywy UE w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz inicjatywy w powiązanych dziedzinach – zwłaszcza w polityce zatrudnienia, polityce przedsiębiorczości, polityce społecznej, polityce młodzieżowej i polityce kulturalnej – należy w odpowiednich przypadkach dążyć do współpracy międzysektorowej. W szczególnym przypadku trójkąta wiedzy specjalną uwagę należy poświęcić synergii między edukacją, badaniami naukowymi a innowacjami, a także komplementarności w stosunku do celów europejskiej przestrzeni badawczej.
- f) Potrzebna jest sprawna współpraca – z wykorzystaniem nowych, przejrzystych sposobów tworzenia sieci kontaktów – nie tylko między stosownymi instytucjami UE, lecz także ze wszystkimi stosownymi zainteresowanymi stronami, które mogą mieć swój duży udział w wypracowywaniu polityki, jej wdrażaniu i ocenianiu.
- g) Należy umocnić dialog polityczny z państwami trzecimi i współpracę z organizacjami międzynarodowymi, a tym samym uzyskać źródło nowych pomysłów i możliwość porównań.
- h) W stosownych przypadkach do wzmocnienia systemów kształcenia i szkolenia zgodnie z ogólnymi celami strategicznymi i priorytetami państw członkowskich można wykorzystać zasoby finansowe pochodzące z europejskich funduszy strukturalnych.

2. Powodzenie otwartej metody koordynacji w dziedzinie kształcenia i szkolenia zależy od woli politycznej państw członkowskich i skutecznych metod pracy na szczeblu europejskim. Dlatego aby zapewnić większą elastyczność, należy w ramach współpracy europejskiej stosować metody pracy oparte na następujących zasadach:
- a) *Cykle robocze*: okres do roku 2020 zostanie podzielony na kilka cykli, z których pierwszy będzie trwał trzy lata – od roku 2009 do roku 2011.
 - b) *Obszary priorytetowe*: dla każdego z cykli Rada na wniosek Komisji zatwierdzi określoną liczbę priorytetowych obszarów współpracy europejskiej opartych na celach strategicznych. Europejskie obszary priorytetowe zostaną opracowane tak, by pozwalały na szeroką współpracę wszystkich państw członkowskich lub bliższą współpracę mniejszej liczby państw członkowskich – zależnie od priorytetów danego państwa. Priorytetowe obszary pierwszego cyklu objętego nowymi ramami współpracy przedstawiono w załączniku II do niniejszego dokumentu.
 - c) *Wzajemne uczenie się*: współpracę europejską w wyżej wspomnianych obszarach priorytetowych można realizować takimi sposobami, jak partnerskie uczenie się, konferencje i seminaria, fora lub grupy ekspertów wysokiego szczebla, panele, studia i analizy oraz współpraca oparta na narzędziach internetowych – w stosownych przypadkach z udziałem odpowiednich zainteresowanych stron. Wszystkie te inicjatywy należy realizować, kierując się jasnym zakresem zadań, harmonogramem i planowanymi rezultatami, które zaproponuje Komisja we współpracy z państwami członkowskimi (zob. także pkt f).
 - d) *Rozpowszechnianie wyników*: wyniki współpracy będą – z myślą o ich wyeksponowaniu na szczeblu krajowym i europejskim i zwiększeniu ich efektów – szeroko rozpowszechniane wśród stosownych zainteresowanych stron, a w odpowiednich przypadkach omawiane na szczeblu dyrektorów generalnych lub ministrów.

- e) *Sprawozdania z postępów prac*: pod koniec każdego cyklu (a w przypadku pierwszego – nie wcześniej niż na początku 2012 roku) Rada i Komisja powinny sporządzić wspólne sprawozdanie. Powinny w nim ocenić, jakich ogólnych postępów dokonano, realizując w ostatnim cyklu i/lub w określonym obszarze tematycznym wskazanym przez Komisję we współpracy z państwami członkowskimi (zob. także pkt f) cele wyznaczone na podstawie niniejszych ram. Wspólne sprawozdania powinny się opierać na sprawozdaniach krajowych sporządzonych przez państwa członkowskie oraz na istniejących informacjach i danych statystycznych. We wspólnych sprawozdaniach może się znaleźć również oparta na faktach analiza odmiennych sytuacji w poszczególnych państwach członkowskich, o ile państwa te zgodzą się na to bez zastrzeżeń. Wspólne sprawozdania powinny także posłużyć jako podstawa do określenia nowych obszarów priorytetowych na potrzeby kolejnego cyklu.
- f) *Monitorowanie procesu*: aby otwarta metoda koordynacji przyniosła efekty oraz aby propagować współodpowiedzialność za nią zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim, państwa członkowskie i Komisja będą ściśle współpracować, kierując przedmiotowym procesem, realizując go oraz oceniając zarówno sam proces, jak i jego wyniki.
3. Rada może weryfikować i w razie konieczności modyfikować ramy strategiczne – w tym poziomy odniesienia i metody pracy – w świetle istotnych zmian w Europie, zwłaszcza w świetle decyzji co do strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na okres po roku 2010.

ZWRACA SIĘ ZATEM DO PAŃSTW CZŁONKOWSKICH, by

1. Wspólnie – przy wsparciu Komisji – starały się zacieśniać europejską współpracę w dziedzinie kształcenia i szkolenia w okresie do roku 2020, posługując się, jak przewidziano w niniejszych konkluzjach, otwartą metodą koordynacji, kierując się opisanymi powyżej czterema celami strategicznymi, zasadami i metodami pracy oraz koncentrując się w każdym cyklu na uzgodnionych obszarach priorytetowych (obszary obowiązujące w pierwszym cyklu: 2009–2011 przedstawiono w załączniku II).
2. W świetle krajowych priorytetów rozważyły przyjęcie na szczeblu krajowym środków pomagających zrealizować cele nakreślone w niniejszych ramach strategicznych i wspólnie osiągnąć europejskie poziomy odniesienia wskazane w załączniku I. Ponadto by rozważyły, czy opracowując krajową politykę kształcenia i szkolenia, nie należałoby czerpać inspiracji z wzajemnego uczenia się na szczeblu europejskim.

ZWRACA SIĘ DO KOMISJI, by:

1. W okresie do roku 2020 współpracowała z państwami członkowskimi i wspierała je we współpracy opartej na niniejszych ramach współpracy i mającej za podstawę opisane powyżej cztery cele strategiczne, zasady i metody pracy oraz poziomy odniesienia i uzgodnione obszary priorytetowe nakreślone odpowiednio w załączniku I i II.
2. Analizowała, zwłaszcza we wspólnym sprawozdaniu z postępów prac, stopień realizacji celów przewidzianych w niniejszych ramach współpracy. Ponadto by w roku 2010 oceniła postępy w realizacji poziomów odniesienia przyjętych na mocy programu prac „Edukacja i szkolenie 2010”.
3. Opracowała propozycje ewentualnych poziomów odniesienia w dziedzinie mobilności, szans na zatrudnienie i uczenia się języków obcych, jak zaznaczono w załączniku I.

4. Wraz państwami członkowskimi pracowała nad określeniem, w jaki sposób można poprawić istniejące wskaźniki, również te, które dotyczą osób przedwcześnie kończących kształcenie i szkolenie, i poinformowała Radę do końca 2010 roku, do jakiego stopnia można zmodyfikować spójne ramy wskaźników i poziomów odniesienia przyjęte przez nią w maju 2007 roku⁴, by zapewnić ich spójność z celami strategicznymi przewidzianymi w niniejszych ramach współpracy. W tym kontekście szczególną uwagę należy zwrócić na dziedzinę kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości.
-

⁴ Konkluzje Rady z 25 maja 2007 r. w sprawie spójnych ram wskaźników i poziomów odniesienia na potrzeby monitorowania postępów w realizacji celów lizbońskich w dziedzinie kształcenia i szkolenia [Dz.U. C 311 z 21.12.2007, s. 13–15].

**Poziomy referencyjne wyznaczające średni europejski wynik
(„europejskie poziomy odniesienia”)**

Aby można było monitorować postępy, identyfikować problemy oraz tworzyć politykę opartą na uzyskanych danych, nakreślonym powyżej celom strategicznym w latach 2010–2020 powinno towarzyszyć kilka poziomów referencyjnych wyznaczających średni europejski wynik („europejskich poziomów odniesienia”).

Poziomy te powinny być oparte na dotychczasowych poziomach⁵, przyjętych na mocy programu prac „Edukacja i szkolenie 2010”. Powinny się one opierać wyłącznie na porównywalnych danych i uwzględniać odmienną sytuację w poszczególnych państwach członkowskich. Nie należy ich postrzegać jako konkretnych celów, które każde z państw musi osiągnąć do roku 2020. Państwa członkowskie są raczej prośzone o rozważenie na podstawie krajowych priorytetów i zmieniającej się sytuacji gospodarczej, jak i w jakim stopniu mogą za pomocą krajowych działań pomóc wspólnie osiągnąć te poziomy odniesienia.

W związku z powyższym państwa członkowskie uzgodniły pięć poziomów odniesienia:

Uczestnictwo dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie

Aby zwiększyć uczestnictwo dorosłych, zwłaszcza nisko wykwalifikowanych, w procesie uczenia się przez całe życie:

- § Do roku 2020 średnio co najmniej 15% dorosłych powinno uczestniczyć w procesie uczenia się przez całe życie⁶.

⁵ Konkluzje Rady z 5–6 maja 2003 r. w sprawie poziomów referencyjnych wyznaczających średni europejski wynik w zakresie kształcenia i szkolenia (poziomy odniesienia) (dok. 8981/03).

⁶ Oznacza to odsetek ludności w przedziale wiekowym 25–64 uczestniczących w kształceniu i szkoleniu w ciągu 4 tygodni poprzedzających badanie (Eurostat/badanie aktywności ekonomicznej ludności). Można także korzystać z informacji o uczestnictwie dorosłych w procesie uczenia się przez całe życie uzyskanych w badaniu edukacji dorosłych.

Osoby osiągające słabe wyniki w zakresie podstawowych umiejętności

Z myślą o zadbaniu o to, by wszystkie osoby uczące się uzyskiwały odpowiedni poziom podstawowych umiejętności, zwłaszcza w zakresie czytania, matematyki i nauk przyrodniczych:

- § Do roku 2020 odsetek 15-latków osiągających słabe wyniki w czytaniu, matematyce i naukach przyrodniczych⁷ powinien wynosić poniżej 15%.

Wykształcenie wyższe

Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na wykształcenie wyższe oraz z uwzględnieniem równej ważności kształcenia i szkolenia zawodowego:

- § Do roku 2020 odsetek osób w przedziale wiekowym 30–34 posiadających wyższe wykształcenie⁸ powinien wynosić co najmniej 40%.

Osoby przedwcześnie kończące kształcenie i szkolenie

Z myślą o pomocy w zadbaniu o to, by jak największa liczba osób uczących się uczestniczyła do końca w procesie kształcenia i szkolenia:

- § Do roku 2020 odsetek osób przedwcześnie kończących kształcenie i szkolenie⁹ powinien wynosić poniżej 10%.

⁷ Źródło: OECD/PISA. (Należy zapewnić wszystkim państwom członkowskim prawo uczestnictwa w takich pracach).

Stosowne wskaźniki będą monitorowane osobno.

⁸ Oznacza to odsetek osób w przedziale wiekowym 30–34, które ukończyły studia wyższe (poziom 5 i 6 według klasyfikacji ISCED). (Eurostat, UOE).

⁹ Oznacza to odsetek osób w przedziale wiekowym 18–24, które posiadają jedynie wykształcenie średnie I stopnia lub niższe i nie uczestniczą w kształceniu ani szkoleniu. (Eurostat/badanie aktywności ekonomicznej ludności). Należy dążyć do poprawy jakości danych, m.in. zbadać, czy wykonalne jest wykorzystanie dodatkowych źródeł danych.

Edukacja elementarna

Aby zwiększyć uczestnictwo w edukacji elementarnej, która jest jednym z zasadniczych warunków późniejszego sukcesu edukacyjnego, zwłaszcza w przypadku osób w trudnej sytuacji:

- § Do roku 2020 co najmniej 95% dzieci w przedziale wiekowym od czterech lat do wieku podjęcia obowiązku szkolnego powinno uczestniczyć w edukacji elementarnej.

* * *

Ponadto Rada zwraca się do Komisji o prowadzenie dalszych prac w następujących dziedzinach:

Mobilność

Z uwagi na powszechnie uznawaną wartość dodaną mobilności w celach edukacyjnych i na zamiar zwiększenia tej mobilności Komisja jest proszona o przedłożenie Radzie do końca 2010 roku propozycji dotyczącej poziomu odniesienia w tej dziedzinie; poziom taki powinien początkowo koncentrować się na fizycznej mobilności międzynarodowej w ramach szkolnictwa wyższego, uwzględniać zarówno aspekty ilościowe, jak i jakościowe oraz odzwierciedlać starania poczynione w ramach procesu bolońskiego i jego cele, co podkreślono ostatnio na konferencji w Leuven i Louvain-la-Neuve¹⁰. Jednocześnie Komisja jest proszona o zbadanie, czy można rozszerzyć taki poziom odniesienia o mobilność w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz o mobilność nauczycieli.

¹⁰ Komunikat z konferencji ministrów europejskich odpowiedzialnych za szkolnictwo wyższe, która odbyła się w Leuven i Louvain-la-Neuve (Belgia) w dniach 28–29 kwietnia 2009 r.

Szanse na rynku pracy

Z uwagi na to, jak ważne jest zwiększanie szans na rynku pracy dzięki kształceniu i szkoleniu, po to by odpowiedzieć na obecne i przyszłe wyzwania rynku pracy, Komisja jest proszona o przedłożenie Radzie do końca 2010 roku propozycji ewentualnego europejskiego poziomu odniesienia w tej dziedzinie.

Uczenie się języków obcych

Z uwagi na to, jak ważne jest uczenie się dwóch języków obcych od wczesnego wieku, na co zwrócono uwagę w konkluzjach Rady Europejskiej z posiedzenia w Barcelonie w marcu 2002 r., Komisja jest proszona o przedłożenie Radzie do końca 2012 roku propozycji ewentualnego poziomu odniesienia w tej dziedzinie, opartego na toczących się pracach nad kompetencjami językowymi.¹¹

¹¹ Konkluzje Rady w sprawie europejskiego wskaźnika kompetencji językowych, (Dz.U. C 172 z 25.7.2006, s. 1).

**PRIORYTETOWE OBSZARY EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY W DZIEDZINIE
KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA PODCZAS PIERWSZEGO CYKLU: 2009–2011**

Z uwagi na cztery cele strategiczne przewidziane w ramach współpracy „ET 2020” wskazywanie obszarów priorytetowych na potrzeby określonego cyklu roboczego powinno zwiększyć skuteczność europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia oraz lepiej odzwierciedlić indywidualne potrzeby państw członkowskich, zwłaszcza gdy zaistnieją nowe okoliczności i pojawią się nowe wyzwania.

Obszary priorytetowe, o których mowa w pkt 2b) i 2c) części „Ponadto zgadza się, że” i które szczegółowo przedstawiono poniżej, odzwierciedlają potrzebę:

- (i) kontynuowania współpracy w obszarach, w których utrzymują się kluczowe wyzwania;
- (ii) rozwijania współpracy w obszarach uznanych za szczególnie ważne w tym cyklu roboczym.

Państwa członkowskie wybiorą, zgodnie z krajowymi priorytetami, te obszary prac i współpracy, w których chcą uczestniczyć razem z innymi. Jeżeli uznają to za stosowne, będą mogły kontynuować prace w danym obszarze priorytetowym w kolejnych cyklach roboczych.

Cel strategiczny 1: Realizacja koncepcji uczenia się przez całe życie i mobilności

Kontynuowanie prac w następujących obszarach:

- **Strategie uczenia się przez całe życie:** Pełne wdrożenie krajowych strategii uczenia się przez całe życie i poświęcenie przy tym szczególnej uwagi walidacji efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz poradnictwu.
- **Europejskie ramy kwalifikacji:** Odniesienie – zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z kwietnia 2008 roku¹² – wszystkich krajowych systemów kwalifikacji do europejskich ram kwalifikacji do roku 2010, a w przypadku standardów i kwalifikacji, procedur oceny i walidacji, transferu punktów i osiągnięć, programów nauczania oraz zapewniania jakości – popieranie podejścia opartego na efektach uczenia się.

Rozwijanie współpracy w następującym obszarze:

- **Rozszerzanie mobilności w celach edukacyjnych:** Wspólne prace nad stopniowym eliminowaniem barier i nad rozszerzaniem szans na mobilność w celach edukacyjnych w Europie i na świecie, zarówno w szkolnictwie wyższym, jak i na innych poziomach edukacji, w tym nad nowymi celami i instrumentami finansowymi, i uwzględnianie przy tym szczególnych potrzeb osób w niekorzystnej sytuacji.

¹² Dz.U. C 111 z 6.5.2008.

Cel strategiczny 2: Poprawa jakości i skuteczności kształcenia i szkolenia

Kontynuowanie prac w następujących obszarach:

- **Uczenie się języków obcych:** Umożliwienie obywatelom porozumiewania się w dwóch językach obcych poza językiem ojczystym, w stosownych przypadkach promowanie nauki języków obcych w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego i wśród uczących się dorosłych, a także umożliwienie migrantom uczenia się języka kraju przyjmującego.
- **Rozwój zawodowy nauczycieli i szkoleniowców:** Skoncentrowanie się na jakości kształcenia nauczycieli i wsparciu ułatwiającym im start w zawodzie oraz na podnoszeniu jakości ustawicznego doskonalenia zawodowego nauczycieli, szkoleniowców i innych pracowników sektora edukacji (np. osób zaangażowanych w działania kierownicze lub poradnictwo).
- **Zarządzanie i finansowanie:** Promowanie planu unowocześniania szkolnictwa wyższego (w tym programów nauczania) i ram zapewniania jakości w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz wypracowanie oferty dobrej jakości, w tym zapewnienie personelu, w sektorze uczenia się dorosłych. Promowanie polityki i praktyki opartych na uzyskanych danych i położenie szczególnego nacisku na trwałość inwestycji publicznych, a w stosownych przypadkach – prywatnych.

Rozwijanie współpracy w następujących obszarach:

- **Podstawowe umiejętności w zakresie czytania, matematyki i nauk przyrodniczych:** Analiza i rozpowszechnianie najlepszych wzorców z zakresu posiadanej przez uczniów umiejętności czytania oraz rezultatów badań w tej dziedzinie, a także wyciągnięcie wniosków na temat tego, jak zwiększyć umiejętność czytania i pisanie w UE. Zintensyfikowanie obecnej współpracy służącej zwiększaniu zainteresowania matematyką i naukami przyrodniczymi na wyższych poziomach kształcenia i szkolenia oraz doskonaleniu kształcenia w zakresie nauk przyrodniczych. Potrzebne są konkretne działania, by podnieść poziom podstawowych umiejętności, także wśród dorosłych.
- **„Nowe umiejętności w nowych miejscach pracy”:** Zadbanie o to, by w trakcie planowania związanego z kształceniem i szkoleniem odpowiednio uwzględniane były przyszłe zapotrzebowanie na umiejętności i zaspokajanie potrzeb rynku pracy.

Cel strategiczny 3: Promowanie równości, spójności społecznej i aktywności obywatelskiej

Kontynuowanie prac w następującym obszarze:

- **Osoby zbyt wczesnie kończące kształcenie i szkolenie:** Wzmacnianie podejścia zapobiegawczego, rozwijanie ściślejszej współpracy między ogólnym a zawodowym sektorem edukacyjnym, a także usuwanie barier uniemożliwiających osobom, które porzuciły naukę, ponowne podejmowanie kształcenia i szkolenia.

Rozwijanie współpracy w następujących obszarach:

- **Edukacja przedszkolna:** Promowanie powszechnego równego dostępu, podnoszenie jakości oferty i zwiększanie wsparcia dla nauczycieli.
- **Migranci:** Rozwój wzajemnego uczenia się na podstawie najlepszych wzorców w dziedzinie edukacji osób ze środowisk migranckich.
- **Uczniowie o szczególnych potrzebach:** Promowanie edukacji integracyjnej i zindywidualizowanych sposobów uczenia się dzięki udzielaniu wsparcia na czas, wczesnemu rozpoznawaniu szczególnych potrzeb i dzięki dobrze skoordynowanym usługom. Włączanie usług w główny nurt oświaty i zapewnianie ścieżek dalszego kształcenia i szkolenia.

Cel strategiczny 4: Zwiększanie innowacyjności i kreatywności, w tym przedsiębiorczości, na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia

Kontynuowanie prac w następującym obszarze:

- **Przekrojowe kompetencje kluczowe:** Uwzględnianie w większym stopniu – zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z grudnia 2006 roku¹³ – przekrojowych kompetencji kluczowych w programach nauczania, ocenach i kwalifikacjach.

Rozwijanie współpracy w następujących obszarach:

- **Instytucje sprzyjające innowacjom:** Promowanie kreatywności i innowacyjności dzięki opracowaniu specjalnych metod nauczania i uczenia się (w tym korzystaniu z nowych narzędzi informacyjno-komunikacyjnych i szkoleniu nauczycieli).
- **Partnerstwo:** Rozwijanie partnerstw między organizatorami kształcenia i szkolenia a światem biznesu, instytucjami badawczymi, podmiotami z sektora kultury i sektorami kreatywnymi oraz promowanie dobrze działającego trójkąta wiedzy.

¹³ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10.